

Ledamöternas erfarenheter från funktionshinderråden i Stockholms stad

– en enkätundersökning från mandatperioden 2011-2014

HSO Stockholms stad

23 januari 2015

Innehåll

Inledning	Syfte	3
	Sammanfattande punkter från resultatet	3
	Några slutsatser	3
	Metod och svarsfrekvens	4
Resultat	Respondenternas bakgrund	4
	Om arbetet i råden	5
	Mötet med politikerna	5
	Mötet med tjänstemännen	7
	Lokaler och handlingars tillgänglighet	8
	Samarbete mellan råden	9
	Erfarenheter av att komma in tidigt i beslutsprocessen	10
	Erfarenheter från det långsiktiga arbetet i råden	11
	Proaktivt arbete i råden	13
	Framtiden i råden	13
Avslutande kommentar		13

Inledning

Syfte

Med anledning av mandatperiodens slut har vi på HSO Stockholms stad genomfört en enkätundersökning om hur ledamöterna i stadens funktionshinderråd uppfattat arbetet i funktionshinderråden under perioden 2010-2014. Vårt huvudsakliga syfte var att få med oss viktiga slutsatser in i den nya mandatperioden.

Sammanfattande punkter från resultatet

- Ledamöterna uppger att de i mötet med tjänstemännen möter mer intresse och får bättre respons än i mötet med politikerna. 45 procent anser att rådets protokoll har haft effekt på nämndens beslut.
- Handlingar och lokaler har i huvudsak varit tillgängliga. 75 procent av ledamöterna anser att de har tillräckligt med tid att läsa handlingarna medan 25 procent anser att så inte är fallet.
- 26 procent uppger att de har samarbete med andra råd. 80 procent anser att ett samarbete mellan råd skulle vara önskvärt.
- 41 procent av respondenterna uppger att de deltagit i utredningar och beredningar till beslut.
- 35 procent uppger att någon i rådet varit rådgivande inför upphandlingar.
- 71 procent anser att man inte kommer in i stadens långsiktiga arbete.
- 63 procent av respondenterna har varit med och formulerat aktiviteter utifrån stadens program för delaktighet.

Några slutsatser

- Det har under mandatperioden skett positiva förändringar i staden utifrån aktiviteter som initierats i råden.
- En majoritet anser att arbetet i råden utvecklats positivt sedan stadens program för delaktighet infördes.
- Det finns möjligheter att utifrån instruktionerna i rådet utveckla arbetet i råden.
- Att stärka kommunstyrelsens råd i uppgiften att stödja bolags och nämndanknutna råd är en av dessa utvecklingsmöjligheter.

Metod och svarsfrekvens

Enkäten har främst varit webbaserad. Några ledamöter har svarat på en postenkät när det varit nödvändigt. Vi har totalt fått in 78 av 125 möjliga svar från ledamöter i råden, det ger en svarsfrekvens på 62 procent. På vissa frågor ökar bortfallet något. Det är en svarsfrekvens som får bedömas vara så pass god att det går att få en bild av hur ledamöterna i råden anser att arbetet fungerat under mandatperioden.

Resultat

Respondenternas bakgrund

Medelålder hos respondenterna är 63 år och medianen är 67 år. Man kan konstatera att ungefär hälften av respondenterna är i arbetsför ålder medan hälften har uppnått pensionsålder.

Så här svarar respondenterna på vilken typ av råd de sitter i:

Vilken typ av råd är du ledamot i?

	Antal	Procent
Facknämnd	21	27
Stadsdelsnämnd	36	47
Bolag	4	5
I flera olika	16	21
Totalt	77	100

De flesta är ledamöter i en stadsdelsnämnd, sedan är det facknämnder som de flesta är ledamöter i. 21 procent av respondenterna är ledamöter i flera olika råd. De flesta sitter i ett råd, medelvärdet är 1,55 råd per respondent medan medianen är 1. Det beror på att några personer sitter i två eller tre råd.

Om arbetet i råden

Vi bad ledamöterna ta ställning till ett antal påståenden där de hade möjlighet att svara *håller helt med, håller med, håller inte med* och *håller inte alls med*. Vi valde att formulera dessa fyra svarsalternativ inom ganska snäva ramar. I och med att svarsalternativen är snäva förlorar vi möjligtvis nyanser i svaren. Men syftet med dessa frågor var att få en övergripande bild av hur ledamöterna upplever rådsarbetet och då ansåg vi att snävare svarsalternativ skulle ge en bättre bild. De som sitter i flera olika råd har påpekat att dessa frågor varit svåra att svara på då det inte fungerar likadant i alla råd. Men förhoppningsvis så kan de svara för sin övergripande uppfattning om hur det fungerar i råden. Påståendena och svaren redovisas nedan, både i antal och i procent.

Mötet med politikerna

Politikerna i nämnden visar intresse för våra frågor

	Antal	Procent
Håller helt med	6	8
Håller med	35	46
Håller inte med	32	42
Håller inte alls med	3	4
Totalt	76	100

54 procent tycker att politikerna visar intresse för frågorna. 48 procent anser inte att så är fallet.

Vi får respons på frågor ställda till politiker i nämnden

	Antal	Procent
Håller helt med	5	7
Håller med	32	44
Håller inte med	28	38
Håller inte alls med	8	11
Totalt	73	100

51 procent anser att politikerna ger respons på frågor.

Våra synpunkter som delgivits nämnden via våra protokoll har haft effekt på nämndens beslut

	Antal	Procent
Håller helt med	7	9
Håller med	27	36
Håller inte med	35	47
Håller inte alls med	6	8
Totalt	75	100

45 procent anser att protokollen gett effekt på besluten i nämnden.

Mötet med tjänstemännen

Tjänstemännen i förvaltningen visar intresse för våra frågor

	Antal	Procent
Håller helt med	19	25
Håller med	50	67
Håller inte med	4	5
Håller inte alls med	2	3
Totalt	75	100

88 procent anser att tjänstemännen i förvaltningen visar ett intresse för frågorna.

Vi får respons på frågor ställda till tjänstemän

	Antal	Procent
Håller helt med	21	28
Håller med	44	60
Håller inte med	8	11
Håller inte alls med	1	1
Totalt	75	100

88 procent anser att tjänstemännen ger respons på frågor.

Sammantaget är bilden att man i mötet med tjänstemännen når längre vad gäller intresse för och respons på funktionshinderpolitiska frågor. Politikerna visar inte i lika stor utsträckning intresse för frågorna eller ger respons på frågor ställda till dem. En förklaring till detta är att rådens ledamöter i högre utsträckning träffar tjänstemän i förvaltningarna än politikerna, det är exempelvis bara kommunstyrelsens råd som har politisk representation. Därmed är det möjligt att ledamöterna bygger upp en relation till tjänstemännen.

Lokaler och handlingars tillgänglighet

Vi ställde några frågor om lokalerna och handlingarnas tillgänglighet:

Handlingarna till mötet kommer i tid för att hinna läsa dem

	Antal	Procent
Håller helt med	20	26
Håller med	37	49
Håller inte med	19	25
Håller inte alls med	0	0
Totalt	75	100

De flesta anser att de hinner läsa handlingarna. Olika råd har olika lång tid på sig att läsa handlingarna, det beror på hur mötet tidsmässigt förhåller sig till nämndens möte. I vissa råd har man endast en helg på sig att läsa handlingarna medan man i andra har upp till en vecka på sig.

Har handlingar och lokaler varit tillgängliga

	Antal	Procent
Ja	72	92
Nej	6	8
Totalt	78	100

I de fall det inte varit tillgängligt har det främst handlat om hörseltillgänglighet, exempelvis att det inte några lokaler saknats hörslina, men i de fallen har bristen på hörslina åtgärdats.

Samarbete mellan råden

Samarbetar ni med andra råd?

	Antal	Procent
Ja	17	26
Nej	48	74
Totalt	65	100

De flesta har inget upparbetat samarbete med andra råd. I vissa råd förekommer det samarbete, bland annat har några råd i närliggande stadsdelsnämnder ett upparbetat samarbete. Några sakfrågor som man samarbetar om i råden är dessa:

- detaljplaner och vissa remisser
- vinterväghållning och samarbete med stadsdelar i närheten
- utbyte av arbetsmetoder
- tillgänglighetsfrågor
- gemensamma yttranden
- utbildningar
- snöröjning
- fastigheter
- samarbete med pensionärsråd.

Borde någon eller några fråga drivas parallellt i råden under en viss period?

	Antal	Procent
Ja	48	80
Nej	12	20
Totalt	60	100

När det gäller vilka frågor som skulle kunna drivas parallellt i råden nämner ledamöterna dessa:

- visioner och övergripande strategidokument för staden
- planeringen av bostäder
- bristen på bostäder enligt LSS
- anhörigstöd
- minskningen av stöd och service
- budgetfrågor
- tillgänglighetsfrågor
- arbetsmarknadsfrågor
- förskolefrågor.

Respondenterna nämner många frågor som är gemensamma och stadsdelsövergripande. Samt mer långsiktiga och strategiska frågor som stadsövergripande dokument och policys. Det finns en önskan om samordning och samarbete kring rådets arbete.

Erfarenheter av att komma in tidigt i beslutsprocessen

Vi ställde frågor om ledamöterna varit involverade i arbete med beredningar, utredningar och upphandlingsprocesser, att komma in tidigt i beslutsprocessen med andra ord:

Vi har deltagit i beredningar eller utredningar till beslut under mandatperioden

	Antal	Procent
Ja, i ett flertal	4	6
Ja, i några få	33	53
Nej, inga alls	26	41
Totalt	63	100

Har du eller någon från ditt råd varit rådgivande inför upphandlingar? Exempelvis gett synpunkter på anbudsunderlaget

	Antal	Procent
Ja	22	35
Nej	41	65
Totalt	63	100

De flesta uppger, 56 procent, att de varit involverade tidigt under beslutsprocessen. När det gäller upphandlingar är det dock endast 35 procent som uppger att rådet varit involverade i detta. Här finns det möjligheter till förbättringar och utifrån instruktionerna ska råden involveras tidigt i beslutsprocessen.

Erfarenheter från det långsiktiga arbetet i råden

Anser du att ni kommer in i stadens långsiktiga planering, exempelvis som i arbetet med Vision 2030? (Länk till visionen)

	Antal	Procent
Ja	18	29
Nej	44	71
Totalt	62	100

De flesta av respondenterna anser inte att man kommer in i det långsiktiga arbetet.

Har ni i rådet tillsammans med nämnden formulerat aktiviteter utifrån stadens program för delaktighet?

	Antal	Procent
Ja	47	63
Nej	28	37
Totalt	75	100

I den mer stadsövergripande strategiska planeringen anser de flesta att de inte varit involverade (71 procent). Däremot menar 63 procent att de tillsammans med nämnden formulerat aktiviteter utifrån stadens program för delaktighet. Det kan betraktas som både ett långsiktigt och kortsiktigt arbete som konkret påverkar nämndernas och bolagens arbete, beroende på hur aktiviteterna formulerats.

Vi frågade också hur man uppfattade att arbetet utvecklats sedan programmet för delaktighet infördes:

Tycker du att arbetet i rådet utvecklats positivt sedan stadens program för delaktighet infördes?

	Antal	Procent
Ja	41	56
Nej	15	20
Vet ej, tillträdde efter införandet	18	24
Totalt	74	100

En majoritet anser att arbetet utvecklats positivt sedan programmet infördes.

Proaktivt arbete i råden

I funktionshinderråden förekommer det en hel del proaktivt arbete, några exempel:

- Det sker ofta besök på olika offentliga platser för belysa tillgänglighet eller otillgänglighet.
- Det sker studiebesök och utbildningar om olika funktionshinder för nämnder och förvaltningar.
- Ett råd har producerat en broschyr om rådet och har utfäst diplom till tillgängliga verksamheter.

Framtiden i råden

Vi går nu mot en ny mandatperiod i råden, här redovisas några synpunkter från respondenterna vad gäller det övriga arbetet i råden som syftar till förbättringar.

- Fler långsiktiga diskussioner och diskussioner lång tid innan beslut.
- Samarbete och samordningen av råden borde stärkas.
- Mer involvering i förvaltningarnas arbete, exempelvis deltagande i introduktionsutbildningar till förvaltningarna.
- Nätverk för råden, exempelvis närliggande råd.
- Bevakning och information om beredningar och utredningar för kunna involveras i dem.

Avslutande kommentar

Av enkäten framgår att det händer mycket positivt i stadens förvaltningar och nämnder på initiativ av råden.

De flesta upplever att arbetet i råden har förbättrats sedan stadens program för delaktighet infördes och att arbetet med detta program bör fortsätta.

Det finns områden där arbetet i råden kan förbättras, framförallt vad gäller det mer långsiktiga arbetet, det strategiska arbetet med övergripande dokument och en mer fördjupad diskussion mellan staden och råden. Möjligheten att delta i beredningar och utredningar behöver stärkas, att råden ska delta i dessa framgår av instruktionerna. Man efterlyser också samarbete och nätverksbyggande mellan råd.

Ett behov som framkommer är samordning av stadens råd och deras arbete. I instruktionerna framgår att Kommunstyrelsens råd ska stödja stadens nämnd – och bolagsanknutna råd. Hur denna stödjande funktion kan stärkas och utvecklas är något som under mandatperioden bör utredas. En stödjande funktion skulle kunna samordna en del av rådets arbete, exempelvis när det kommer till deltagande i utredningar och beredningar i aktuella frågor. Men också vara initiativtagande till nätverk för utveckla rådets arbete. Det är dock svårt för kommunstyrelsens råd att utifrån sina nuvarande resurser axla ett sådant ansvar. För att göra det bör rådet få personella förstärkningar, exempelvis ett kansli med någon eller några tjänstemän.

Till sist kan det tilläggas att ett arbete för att utveckla råden bör göras utifrån hur nuvarande instruktioner kan få ett större genomslag i rådets praktiska arbete.